

Sähköisen toimintaympäristön tuomat muutospaineet asiakirjahallintaan

Suomen VIII arkistopäivät 19.05.2010

**Päivi Happonen
Kehittämisohtaja
Kansallisarkisto**

**KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET**

Sähköisen tiedonhallinnan kehittämisen yleisenä tavoitteena

- Yhteentoimivat, sähköiset prosessit
 - Toimintatapojen uudelleen arviointi
 - Organisaatorajojen ylittäminen
 - Toiminnan ja tiedon kuvaaminen yhdessä
- Yhteensopivat/yhteiset tietojärjestelmät
 - Sähköisten palveluiden ja taustajärjestelmien saumattomuus
 - Älykkäiden lomakkeiden tietojen automaattinen tallentuminen tietojärjestelmiin
 - Yhtenäiset metatiedot, jotka tallentuvat järjestelmiin entistä automaattisemmin
- Keskitetty säilyttäminen

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Asiakirjahallinta tällä hetkellä

- Sähköiset tietojärjestelmät ja paperiarkistointi
- Vaikuttamismahdollisuudet sähköisen toimintaympäristön kehittämiseen
- Siilot ja vanhentuneet käsittelyprosessit
- Jatkuvat muutokset
 - Normit muuttuvat nopeasti (SÄHKE1 -> SÄHKE2 -> SÄHKE3)
 - Uudet käsitteet
 - Kovat eAMS-vaatimukset

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Asiakirjahallinnan mahdollisuudet ja haasteet

- Organisaatiokohtaisen tekemisen vähentäminen
 - Yhteisten tietojärjestelmien määrä kasvaa
 - Metatietojen ja niiden arvojen määrittely yhteistyössä
 - Metatietopalvelu jakelemaan yhteiset metatietoarvot
 - eAMS:n laatiminen suuremmille hallinnollisille kokonaisuuksille
- Sähköinen säilyttäminen mahdollistaa huomattavasti suuremman tietomäärän säilyttämisen
- Lainsäädäntö muuttuu erittäin hitaasti
 - Hankaloittaa kehittämistä/kehittymistä
 - Toimivaltakysymykset
 - Terminologia
 - Rajaukset (esimerkiksi arkistonmuodostaja)

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Arkistonmuodostajakäsitteen uudelleen arviointiin vaikuttavia tekijöitä

- Organisaatiosidonnaisuudesta palvelu-/tehtävälähtöisyyteen
 - Tiedon synty- ja käsittelykonteksti todentuvat
 - Tiedon tuottaja ja käsittelijä dokumentoituvat
 - Palveluiden kehittäminen lähtökohdaksi
- Palvelukeskeisyyden korostaminen
 - Palveluprosessi ylittää organisaatorajat
 - Palveluprosessin hoidossa voidaan käyttää yhtä tai useampaa tietojärjestelmää
- Yhteiset tietojärjestelmät
 - Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto on vaikuttanut siihen, että aikaisemmin useammasta arkistonmuodostajasta muodostunut organisaatio on siirtynyt yhdeksi arkistonmuodostajaksi
 - Yksi palvelu-/tehtäväkohtainen järjestelmä, jota useampi organisaatio käyttää

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Arkistonmuodostajakäsitteen uudelleen arviointiin vaikuttavia tekijöitä

- eAMS-järjestelmien määrä operatiivisten järjestelmien taustalla
 - Teknisesti on mahdollista, että operatiivinen järjestelmä tukeutuu useamman eAMS-järjestelmän ohjaustietoihin
 - Toiminnallisesti ei ole mielekästä ylläpitää organisaatiossa useampaa eAMS-järjestelmää
 - Eri organisaatioiden yhteisesti käyttämässä järjestelmässä on joko yhteinen eAMS-järjestelmä tai erilliset eAMS-järjestelmät
 - Jos erilliset eAMS-järjestelmät, tehtäväluokan on oltava kuitenkin sama kaikissa organisaatioissa. Tällöin saman tehtävän käsittelyprosessi jakaantuu useampaan eAMS-järjestelmään
 - Mielekkäämpää olisi pyrkiä siihen, että eAMS laaditaan laajemmalle hallinnolliselle kokonaisuudelle kuin yhdelle organisaatiolle

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET

Arkistonmuodostajakäsitteen uudelleen arviointiin vaikuttavia tekijöitä

- Eri organisaatioiden käyttämässä yhteisessä tietojärjestelmässä syntyvät ja käsiteltävät tiedot ovat yksi kokonaisuus
 - Onko järkevää pilkkoa kokonaisuus organisaatioittain, kun käsittelyprosessi katkeaa?
 - Kokonaisuus "parsittava" kokoon VAPAssa, jos jokainen luovuttaa oman osansa prosessista ja siihen kuuluvista asiakirjoista
 - Ei onnistu automaattisesti, jos metatietoarvot, erityisesti tehtäväluokka, organisaatiokohtaisia
- Tarvitaan periaatteellisia linjauksia, jotka kirjattava lainsäädäntöön
 - Minkä tuloksena asiakirjalliset tiedot syntyvät?
 - Organisaatorajat ylittävän palveluprosessin ja siihen liittyvän käsittelyprosessin vai yksittäisen organisaation toiminnan tuloksena?
 - Kehitetäänkö tietojärjestelmiä kokonaisuutena vai organisaatiokohtaisesti vai yksittäisenä siilona?
 - Tarvitseeko jokainen organisaatio oman erityisen eAMS:nsa?
 - Kehitetäänkö sanastoja ja metatietoja yhteisesti?

ARCHIVVM

KANSALLISARKISTO
RIKSARKIVET